

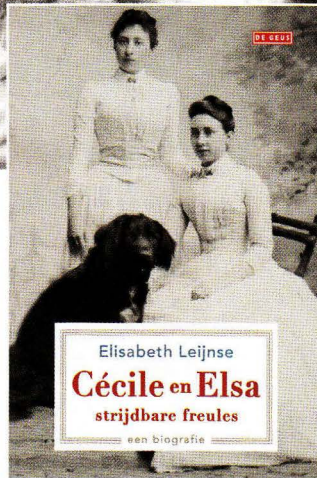
Spannende levens van eigenzinnige freules

Sprankelend verhaal over adellijke zussen

Leggen dat de aristocratische zusjes Cécile en Elsa de Jong van Beek en Donk een roerig leven hebben geleid, is een understatement. Cécile (1866) publiceerde in 1897 de nog steeds bediscussieerde feministische roman *Hilda van Suylenburg* en eindigde in Frankrijk als lid van de ultrarechtse Action Française. Hoewel getrouwd met een Franse Jood van Poolse afkomst, ontpopte ze zich als rabiaat antisemiet. Elsa (1868) trouwde met de componist Alphons Diepenbrock en begon een relatie met de twintig jaar jongere componist Matthijs Vermeulen, met wie haar dochter later zou trouwen. Alle voorwaarden zijn aanwezig voor een prachtige biografie van deze zusjes: een overstelpende hoeveelheid documentatie, een uitgebreid netwerk van nu nog

bekende kunstenaars, dramatische gebeurtenissen te over en lange levens. Ook dook een geheimzinnige kist op met dagboeken en brieven na een sluimerend leven in de kluis van De Nederlandsche Bank. Maar het allerbelangrijkste is dat deze schat aan informatie toevertrouwd werd aan Elisabeth Leijnse, een biograaf die diepgaand archiefonderzoek koppelt aan het talent een spannend verhaal op te zetten. Cécile trouwde met de steenrijke Adriaan Goekoop en wist na hun scheiding een riante alimentatie te bedingen, waarvan haar gezin én dat van haar zusje bijna een halve eeuw konden profiteren, ook al gebruikte Cécile dit geld vooral om anderen te helpen. Leijnse had het geluk de Franse kleinzoon van Cécile te vinden, die ook over veel documentatie en herinneringen beschikte. Zo vertelde hij dat zijn oma

Cécile en Elsa. Strijdbare freules. Een biografie
 Elisabeth Leijnse
 638 p. De Geus,
 € 29,95

weliswaar oblate was geworden in de orde van de Heilige Benedictus, maar er geen been in zag om met haar zoon in Monte Carlo te gaan gokken. Die zoon moest door kunstenaar Marcel Jacob op het rechte pad gehouden worden, maar Jacob werd verliefd op zijn protégé. Samen bezochten ze Picasso en Jean Cocteau. Een rode draad in deze biografie is de invloed van het geloof op de zusjes. Oorspronkelijk fel antikatholiek

bekeerde Cécile zich toch tot het roomse geloof. Elsa bekeerde zich tot het katholicisme toen ze in Frankrijk op bezoek was bij haar zus. Leijnse schrijft indringend over de rol van het geloof, met gevoel voor detail. Zoals over Herman Gorter, wie bij de begrafenis van Elsa's schoonmoeder de toegang tot de katholieke begraafplaats geweigerd werd omdat hij socialist was. Elsa overleed in 1939, Cécile in 1944. Het boek eindigt met profielen van de dienstmeisjes die hun leven lang de twee zussen hadden gediend. Zij hebben weinig gemerkt van de ideeën over zelfontplooiing voor iedereen, zo lijkt de biograaf in deze ronduit schitterende familiegeschiedenis te willen zeggen.

Hans Renders is directeur van het Biografie Instituut van de Rijksuniversiteit Groningen.